

פרשת אחרי מות-קדשים

חידושים וביאורים על פי הזוהר

ברוך הוא, חֲקֵר לֵב בִּיחֹן פְּלִיּוֹת (ירמיהו יז:ז) והוא לבדו, יודע עומק אמיתות כוונותו של המתוודה.

הרמב"ם קובע בהלכות תשובה, שאחד מתנאי החזרה בתשובה היא פעולת הוידוי, ואפילו אדם ישנה כל מעשיו אין זה מספיק, אלא, אם תחילה יתוודה על עוונותיו.

עפ"י הסוד, כאשר אדם חוטא הוא מסלק מעליו ההשגחה האלוקית חו"ח, השגחה ששומרת, מגינה זנה ומפרנסת אותו בכל רגע, ובכך גורם לעצמו להיות כהפקר מול הסומאה והמזיקים.

החטאים, מסלקים חלקים רוחניים של האדם, וככל שמרבה לחטוא הוא מסלק יותר ויותר משפע כוחותיו ואורותיו הרוחניים עד שנותר עם מעט מאד אור.

פעולת הוידוי, עפ"י הקבלה, מחזירה חלק מאותם אורות וחלקים רוחניים שהסתלקו, ושאר החלקים יחזיר הקורבן שיוקרב או לחילופין, ע"י מעשים טובים כתיקון ושינוי מעשיו.

כאשר הכהן הגדול היה מתוודה על עוונות ישראל היה מחזיר לעם כולו חלקים רוחניים

וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ויקרא טז:כא) מלאכתו של כהן הגדול, ביום הכיפורים, היה מקריב מספר קורבנות ככפרה עליו, על ביתו ועל בני ישראל.

לפני ההקרבה הכהן סומך את ידו על הקורבן ומתוודה עליו, מפרט את העוונות שעליהם הקורבן אמור לכפר.

פעולת הוידוי הינה פעולה רבת חשיבות עד כדי כך שאם אדם היה מקריב קורבן ללא וידוי אין כל ערך לקורבן.

עניין הוידוי

מאז חורבן בית המקדש, אנו אומרים וידוי, שלוש פעמים בכל יום, בתפילת שחרית, בתפילת מנחה, ובקריאת שמע שעל המיטה.

ההקרבה עצמה היא הפעולה שבחיצוניות, היא ממשית וניתן לראותה, אמנם פעולת הוידוי הינה בפנימיות, היא פרטית, בין האדם לקדוש

ואורות רוחניים שהסתלקו עקב עוונותיהם, לאחר מכן היה מקריב שעיר אחד, ושעיר שני היה שולח למדבר גֹּזֶל אֶחָד לָהּ וְגֹזֶל אֶחָד לְעִזָּאֵל (ויקרא טז:ח).

כמה ערך, חשיבות ואחריות היו על כתפי כהן גדול עד שכל העם כולו היה תלוי על מחשבתו, דיבורו ומעשיו.

האמת והשקר

כותב רבינו יקב אבוחצירא צוק"ל דהנה כשיתעורר האדם ליכנס בגדר הקדושה, יצר הרע מדיחו ומתעהו באמור לו זה מילתא דלא שייכא, דהיכי דמי אדם שהוא בשר ודם נִמְשָׁל בְּבִהְמוֹת נְדָמוֹ (תהלים מט:יג) ובזה יצר הרע מביא רפיון לאדם ומעכבו מלהתקדש.

טעמא שקר מקרבן מיליה אמת מרחקא מיליה (שבת קד:א) האותיות ש-ק-ר הן רצופות בסדר האלף-בית, משמע השקר מצוי, נגיש, קל להגיע אליו וקל להפיצו, ודברי שקרי נוטים להתחבר זה לזה בקלות.

כמו כן, אותיות ש-ק-ר כל אחת עומדת על רגל אחת, כנהוג לומר 'לשקר אין רגליים' ולמרות שתחילה נראה מוצלח ומפתה, לאורך זמן אינו מתקיים ודרכו להתמוטט בסוף דבר.

לעומת זאת, האותיות א-מ-ת הן התחלה אמצע וסוף בסדר האלף-בית. משמע, האמת קשה להשגה, ודורשת מאמץ גדול, ולמידה מרובה מאלף עד תיו.

וכן אותיות א-מ-ת כל אחת עם בסיס רחב ולכולן רגליים, לכן האמת יציבה ומתקיימת לעד.

איך נהיים קדושים?

וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ (ויקרא טז:א) לאחר מות בני אהרן מזהיר הקדוש ברוך הוא, את משה ואהרן וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דִּבֶּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֵל יֵבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ (ויקרא טז:ב)

בפרשת קדושים, מצוה הקדוש ברוך הוא, את כל עדת בני ישראל דִּבֶּר אֶל כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי (ויקרא יט:ב)

ולזה באה התורה להזהיר לאדם, שלא ישמע לדברי יצר הרע, כי הרי עבדיו קדושים יותר ממלאכי השרת. והטעם שבני אדם יש בהם כח להיות קדושים, משום שהקדוש ברוך הוא קדוש, קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי (ויקרא יט:ב) וכיון שרואה את האדם רצונו להיות קדוש, הוא משרה קדושתו עליו ומשלים רצונו בקדושה. דאמר ריש לקיש הבא ליטהר מסייעים אותו (שבת קד:א) ומאחר שיש לאדם המתקדש סייעתא דשמיא, לא נשאר מקום לשטן לקטרג (מחשוף הלבן, קדושים).

וכן אמר ריק לקיש שי"ן שקר תי"ו אמת מאי

מדרכי העמים, כלומר, נצטוונו להתרומם מעל החומריות החזקה השולטת בעולם הזה.

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמַרְתִּי לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת מַחֲקוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לְפָנֵיכֶם וְלֹא תִטְמְאוּ בָּהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם (ויקרא יח:ל) וכן, עלינו לעשות משמרת נוספת למשמרת שעשתה לנו התורה.

משמרת פרושה גִּדְר, כלומר, עלינו לעשות גדר על גבי הגדר שהתורה ציוותה אותנו. על כן חכמינו ישבו ימים ולילות וקבעו גדרי הלכה, בכל תחומי החיים על מנת שלא להיכשל במצוות.

התורה ציוותה אותנו מצוות רבות, ציווי זה הוא למעשה ציווי של בורא העולם, מלך העולם, ואם אדם, פרי יצירתו של בורא עולם, יעבור על ציווי המלך, יענש בחומרה רבה, לפיכך התורה ציוותה גדרות וחומרות והרחקות שעל ידם האדם לא יעבור על ציווי המלך בקלות כל כך.

מדוע התורה ציוותה ציווי על ציווי - לעשות גדר והרחקה - בנוסף על מצוות התורה?

נמשיל זאת לשְׂדֵה השייך לנו, פורח ומלבלב, ועד כמה יקר וחשוב לנו וברצוננו לשמור עליו, סביב השְׂדֵה ישנה גדר המקיפה אותו, אך, מחוץ לגדר מסתובב נחש ענק ונכלולי, העסוק יום וליל בחיפוש אחר חריץ או פירצה כדי להיכנס. הנחש, בעל קנאה עצומה בשְׂדֵה הפורח שלנו,

מחד, נצטוונו להתקדש, מאידך גיסא הוזהרנו לא לבוא בכל עת אל הקודש, אם כן, כיצד נבוא אל הקודש? איך נהיה קדושים?

כתוב בזוהר הקדוש: אמר ר' אלעזר אֵל תְּהִינָּה כְּסוּס כְּפָרֶד אֵין הָבִין (תהלים לב:ט) בכמה מקומות הזהירה התורה באנשים. כמה פעמים הרימה קולה לכל הצדדים לעוררם. וכולם נרדמים בתרדמה באפיהם. אינם מסתכלים ואינם משגיחים באיזה פנים יעמדו ליום הדין העליון. כאשר יתבע מהם מלך העליון עלבונה של תורה. אשר צעקה לנגדם ולא החזירו פניהם אליה. וי להם וי לנפשותם. זכאים הצדיקים העוסקים בתורה ויודעים דרכי הקב"ה. ומקדשים עצמם בקדושת המלך. ונמצאים קדושים בכל. ונקראים בני מלכים בנים קדושים. (זוהר:קדושים, תרגום זיו הזוהר)

הפרשה עוסקת בפירוט של מצוות יקרות וחשובות לכל עדת ישראל. תני ר' חייא פרשה זו נאמרה בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלויין בה ר' לוי אמר מפני שעשרת הדברות כלולין בתוכה (ויקרא רבה כד:ה) מצוות התורה ניתנו לנו בכדי שנתקדש.

מי הוא קדוש

מה פשר המושג קדושה, וכיצד משיגים אותה? ובכן, קדוש, פרושו מובדל.

הקדוש ברוך הוא מצווה אותנו להיות קדושים כמו שהוא קדוש, כלומר, עלינו להיבדל מענייני העולם הזה ומתאוות העולם הזה ובוודאי להיבדל

ומתאווה עד מאד להכנס אליו, לאכול פירותיו, לדור בו ולהעבירו לרשותו.

אמר לו אביו, ואיך נשמור את התרופה ללא כלי, שהרי תתפזר ברוח או חלילה יבואו מזיקים ויאכלוה, ותהא ללא משמר? (מנחת יהודה)

אם כן, בידענו זאת, עלינו להרחיק את הנחש על ידי הקמת גדר נוספת ובכך נרוויח שני דברים, אחד, שהנחש הורחק, והשני, הגדלנו את השָׁדָה שלנו. כך פועל העולם הרוחני.

כך הן המצוות, אם לא נכין כלי ראוי ללא סדקים, נקי וטהור, הקדושה, לא תשכון בתוכנו. וכן, לכל עם ישראל, כפי שלמדנו כל"י ר"ת כהן, לוי ישראל.

ככל שהשָׁדָה שלנו גדל, קדושתנו גדלה! וְהָיָה זֶהִיר בְּמִצְוָה קִלָּה בְּבַחֲמוֹרָה (אבות ב:א) הקדושה מתרבה ומתעצמת על ידי גדרות וחומרות והנהגות בהם האדם מנהיג את עצמו, וכאשר האדם מבדיל עצמו יותר מאיסורים ותאוות - הוא מתקדש!

לשם כך נכתבה הַהֲלָכָה, מלשון הליכה, כלומר, הליכה בדרך השם, וכן בהיפוך אתוון הַקָּלָה, וככל שנלמד וניישם ההלכות כך נגדיל הכלי ונתקדש כראוי. כָּל הַשְׁוֹנָה הַלְכוֹת בְּכָל יוֹם, מִבֶּטֶח לֹא שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר: הַלְּיָכוֹת עוֹלָם לֹא (חבקוק ג, ו) (נידה עג:א)

להכין כלי לקודש

כתב רבי פתיה זצוק"ל, למה הדבר דומה, בן שלקח את אביו לרופא, ולאחר הבדיקה הרופא רושם מרשם ובו מרקחת, עם צמחים שונים, ריחות, טעמים ותרכובות מיוחדות. ואומר לו הרופא, כך וכך בדיוק תעשה, ואל תשנה דבר, ותזכה לחיים טובים ארוכים.

אם כן, ידאגו כל היהודים, החרדים לדבר השם, לחנך את ילדיהם ליראת שמים טהורה, וילמדום לעשות תשובה בבגרותם על חטאי נעוריהם, לשמור ולטפח את השָׁדָה הרוחני השייך להם, ויזהירו להרחק מאורח החיים החופשי מכל עול תורה ומצוות, ההולך כדרכי הגויים ומבטל לכתחילה את כל ההגנות הרוחניות והכלים שניתנו לנו לשמירה על נפשנו, רוחנו ונשמתנו, ויחזיקו בתורה ובמצוות כל עוד נפשם בם יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׂבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה... כִּי גִזְ חֵישׁ וְנִעְפָּה (תהלים צ:י)

חיים לאחר המוות

הלכו לשוק, קנו את כל המצרכים, וכשהגיעו לביתם הניחו הכל על השולחן וסידרו בדיוק לפי המינון שרשם הרופא. כשסיימו להכין, הביא האב כד, ניקה אותו היטב, ושפך את כל המרקחת לתוך הכד.

לאחר המוות, היהודי חופשי ממצוות ככתוב בַּמֵּתִים חַפְּשִׁי (תהלים פח:ו) ואינו יכול עוד לטפח

שאל הבן, מדוע עשית כך? הרופא אמר לא לשנות דבר מדבריו.

את חלקו הרוחני ולהגדילו, מה שהספיק, הספיק. הצדיק שקיים תורה ומצוות, זוכה לחלוקא דרבנן מפואר וכן זוכה לשדה משלו, פורח ומלבלב, זהו חלקו בגן עדן, אשר טיפח בכל ימיו בעולם הזה.

והמכנים עצמם 'חופשיים' מעול תורה ומצוות, בעודם בחיים נקראים מתים, כמובא בגמרא אלו הרשעים, שאפילו בחייהן קרויין מתים (ברכות ט:ב) ככתוב בַּיְהוָה יוֹדְעִים שְׂיָמָתוֹ וְהַמָּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה וְאֵין עוֹד לָהֶם שָׂכָר בִּי נִשְׁכַּח זְכָרָם (קהלת ט:ה)

הנביא יחזקאל, פעל בשליחות השם, לאחר חורבן בית ראשון, כשעם ישראל הוגלה לבבל בגלל חטאיהם, בכדי לעורר את העם לתשובה שובו וְהָשִׁיבוּ מִכָּל פְּשָׁעֵיכֶם... הַשְׁלִיכוּ מֵעֲלֵיכֶם אֶת כָּל פְּשָׁעֵיכֶם אֲשֶׁר פָּשַׁעְתֶּם בָּם וַעֲשׂוּ לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה וְלָמָּה תָּמֹתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כִּי לֹא אֶחָפֶץ בְּמוֹת הַמֵּת נָאִם ה' וְהָשִׁיבוּ וְחִיו (יחזקאל יח:לב)

מכאן אנו למדים שהאדם שאינו שב בתשובה ואינו מקיים תורה ומצוות, נחשב כמת, ואין הקדוש ברוך הוא חפץ באדם שחי את חייו ללא תכלית כִּי לֹא אֶחָפֶץ בְּמוֹת הַמֵּת.

בזכות נשים צדקניות

וְאֶל־תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ: (משלי א:ח) כותב מנשה צאלח יספאן ע"ה, תלמידו של רבינו יוסף חיים

זצוק"ל בבגדאד: ואם נתרגל הילד כשהוא קטן ועושה כל המצוות יהיה הלב שלו רחמן ולא יתנגד אליו היצר הרע ויעשה המצוות שלו בטהרה, ואמי המרוחמת עליה השלום, אם אני אהיה הרבה ימים בלי אוכל, אם לא אטול את ידי, לא תתן לי אוכל, ונתרגלתי עד עכשיו שאעשה הרצון של אמי ואחר כך נתרגלתי והלכתי לתפילה והלכתי לדרוש והכל בזכות אמי וכל הימים שלי אני שמח וזוכר לטובה את אמי ואשריה לאישה שמתנהגת כך עם בניה תמיד זוכרים אותה לטובה ובזכות זה ה' יתברך יגאל אותנו מן הגלות וגם יפדה השכינה מן הגלות וירחם עלינו בזכות המצווה הזאת וכל האישה המתנהגת בזה תראה את פדות ישראל והשכינה מן הגלות וכל ימיה בשמחה ובששון אמון כן יהי רצון.

לעתיד לבוא

העולם הזה נברא לכתחילה בכדי לתת שכר לצדיקים ועונש לרשעים. הנסיונות הקשים נועדו בכדי להעמיד אותנו בנסיון הבחירה, יום ביומו, כל רגע ורגע. ועל כל רגע שבחרת בקדוש ברוך הוא, כלומר התבדלת והתרחקת מהנחש, הקדוש ברוך הוא יקרב אותך אליו וייתן לך שכר לעתיד לבוא.

כותב רבינו יוסף חיים זצוק"ל שגם בגלות הארוך והחושך הגדול הזה, אל יחשוב האדם שאין השם יתברך משגיח עלינו, אלא באמת גם בגלות המר משגיח עלינו ככתוב הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחֵר כְּתָלָנוּ מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלָנוֹת מִצִּיץ

מִן הַחֲרָפִים (שיר השירים ב:ט).

אמרו לו, המים שתדיר נופלים עליה בכל יום.
אמרו לו, עקיבא, אי אתה קורא אֲבָנִים שֶׁחֲקוּ
מֵיָם (איוב יד:ט)?

מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו: מה
רך פסל את הקשה, (כך) דברי תורה שקשה
כברזל, על אחת כמה וכמה, שיחקקו את לבי
שהוא בשר ודם.

מיד חזר ללמוד תורה.

הלך הוא, ובנו, וישבו אצל מלמדי תינוקות.

אמר לו, רבי למדני תורה.

אחז רבי עקיבא בראש הלוח, ובנו בראש הלוח.
כתב לו אֶלֶף בֵּית ולמדה. אֶלֶף תָּיו ולמדה, תוֹרַת
כְּהֻנִּים ולמדה.

היה לומד והולך עד שלמד כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָהָ.

(אבות דרבי נתן:ו)

ורק בימי קדם היה השגחתו יתברך בגלוי לעיני
כל, ועכשיו בעוונותינו הרבים, אין אנחנו ראויים
לניסים גלויים, אלא לניסים הנעשים בדרך
הטבע, שאין ההשגחה ניכרת בהם וזהו ענין
הסתר פנים וְאֶתְּרִי הַסֵּתֶר אֲסִתִּיר פָּנֵי בָיִם
הַהוּא עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה (דברים לא:יח)

אך לעתיד לבוא, אם תקיימו מצוות כאשר ציווה
אתכם, אז יראה אליכם כבוד השם, שתהיה
השגחתו עליכם בדרך ניסים שניכרת לעיני כל
ובזה יהיה כבוד השם לפני הכל (עוד יוסף חי:שמיני).

אור מקיף ואור פנימי

עפ"י הקבלה הגדר ששומרת היא נקראת אור
מְקִיף, זהו אור בעל כוח רוחני עצום, המסוגל
להרחיק את המזיקים והטומאה מקרבנו. האור
המקיף הזה מקנה הגנה ושמירה והשגחה
פרטית עצומה לאין שיעור וסיעתא דשמיא.

לכן, מי שכבר למד את הגדרות שקבעו לנו
חכמינו, שישתדל לשמור ויקפיד לקיימם. אך
מי שטרם למד, עליו ללמוד, מהתחלה.
כפי שמלמדנו המדרש על רבי עקיבא, שהתחיל
ללמוד בגיל ארבעים! ונהיה גדול הדור!
מה היה תחילתו של רבי עקיבא?
אמרו: בן ארבעים שנה היה ולא שָׁנָה כלום.
פעם אחת היה עומד על פי הבאר.
אמר, מי חקק אבן זו?

אם כך עלינו דבר ראשון ללמוד ולקיים את
ההלכות כפי שהן, ככתוב בספרי ההלכה, כבר
פעולת הלמידה והידיעה, מושכת אור רוחני
הנקרא אור פְּנִימִי, לאחר תקופה של קיום
המצוות וההלכות, עלינו להתעלות ולהנהיג
עצמנו בהרחקות וחומרות והנהגות, שלב אחרי
שלב תוך כדי לימוד, התייעצות והדרכה, כיצד
להרחיק את הנחש.

חשוב לציין, להיות קדוש זה לא חומרה, או
החמרה, היהודי החרדי ירא שמים, אינו 'קיצוני'
או 'מחמיר' כפי שנוהגים לכנותם, אלא, זהו
ציווי דאורייתא מפורש מהקדוש ברוך הוא
קִדְשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם (ויקרא
יט:ב) וכך צריך כל יהודי לנהוג.

הוא בודאי יפגע מהן, אלו פירות הנקראים 'פירות ערלה', לפיכך חשוב להקפיד על כשרות ראויה, ולוודא שהפירות שמגיעים לחנות אינם מתוך השנים הראשונות של העץ.

סוד העורלה

וּבִשְׁנָה הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלֵּלִים לַה' וּבִשְׁנָה הַחֲמִישִׁית תֹּאכְלוּ אֶת פְּרִי (ויקרא יט:כד-כה) אם כן, רק בשנה החמישית הפירות מותרים לאכילה.

וְכִי תֵבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכָל וְעֹרְלֶתֶם עֹרְלֹתוֹ אֶת פְּרִי שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֹרְלִים לֹא יֵאָכֵל (ויקרא יט:כג)

רבינו סעדיה לוי נחמני זצוק"ל מסביר שישנן שבע עורלות בגופנו, ערלת האוזן, העין, החוטם וכו', והשומר על קדושת האברים, מסיר את הערלה מהם וע"י כך מקדשם.

בשעה טובה קנית בית עם גינה ונטעת עץ פרי, וכעבור שנה או שנתיים, הצמיח פירות מתוקים, מדוע אסור לנו לאכול אותם עדיין?

אך אם העורלות נשארות על האדם, אזי מתהפכים חייו לכאן ולכאן ואין מבין. כגון שהאישה אומרת לו מילות חיבה, אך בגלל העורלה שבאוזנו, שומע הוא דברי נבלה וכועס עליה ומתחילות המריבות.

פרשת השבוע מסבירה סוד עצום, כמעט לכל דבר יש עֲרָלָה, המילה עֲרָלָה בחילוף אתוון 'הרעל'.

ואפילו רוצה לשבח את חברו, אך מפאת העורלה שעל פיו, יוצאים הדברים בדרך הפוכה וכועס עליו חברו, וכן על זה הדרך.

עפ"י הסוד, בערלה מצויים עיקר התאוות, לפיכך עלינו לחכות ולהסיר את העורלה מכל מקום שהיא קיימת.

לכן חשוב להקפיד להסיר העורלה מכל איבה.

את ערלת הברית אנו מסירים כעבור שמונה ימים, בטקס ברית המילה, על ידי שלש פעולות חשובות: מילה, פריעה, מציצת הדם.

ויש נספה בלא משפט

בכל אחד מאיתנו, כשלפתע פתאום אנו חוטפים מכה, עולה השאלה: אבל מה עשיתי? למה זה מגיע לי?

הזוהר הקדוש מסביר שעל ידי כך המוהל מסיר שלש טומאות מסוכנות מעל התינוק וככל שהמוהל יתכוון יותר ויכוון יותר בעשיית הפעולות, כך יסלק מזיקים מעל התינוק וימשוך אור שישמור עליו לכל ימי חייו!

הזוהר מסביר שגם בעץ הפרי, ישנן שלוש טומאות מסוכנות לנפש היהודית ואם אדם יאכל מהפרי בשלש השנים הראשונות מצמיחתו,

נכון, זה לא תמיד מגיע לך.

צירוף מלאך המשחית בעם.

סיפור אמיתי כך היה, בשנת 1909 התגורר ולמד בבגדאד, רבי יהודה פתיה זצוק"ל הידוע בקשריו עם העולם הרוחני, כשלפתע מגיפה קשה פקדה את עיר מולדתו, והיה מצטער הרבה ולא ידע על מה ולמה.

אמר להם, אם כן, ילקו רק אותם האוכלים איסורים. אמרו לו, דע לך, על כל החוטאים בנבילות וטריפות, אכן נגזר עליהם מיתה, אם לא יחזרו בתשובה. ושאר האנשים, לא נכתבו בפנקס שלנו.

באחד הלילות ראה בחלום כמין אנשי צבא הנוגפים ומכים את אנשי העיר. ובעומדו בשער העיר יחד עם זקני העדה היהודים והוא מצטער באוזניהם על המגיפה הקשה, אמר להם, שעל דבר אחד מצטער הרבה, כי בזמן שבית המקדש היה קיים היו לנו נביאים, וקודם שתבוא הצרה, יבוא הנביא בדבר השם, ויגיד לנו חטאינו ופשעינו, והיו ישראל חוזרים בתשובה מאותו העוון והקדוש ברוך הוא קורע את גזר הדין ותבטל הגזירה.

אך יש לנו רשות להכותם כמו שכתוב **עֲזֹנְתִּיו יִלְכְּדֵנוּ אֶת הָרָשָׁע וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתְמָךְ** (משלי ה:כב) ועליהם נכתב **וְיֵשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט** (משלי יג:כג) וכאשר פגענו בהם, כעת, חייבים בית דין של מעלה לישוב ולעיין בדינם, האם ראויים למיתה או לאו. ובכל הזמן שבית הדין מעיין בדינם, אין רשות למשחיתים לפגוע בהם, עד שיחתמו בית הדין את פסק דינם. ואם חזרו בתשובה, נקרע גזר דינם ולא ימותו.

ובבית שני כשפסקו הנביאים, היו בעלי רוח הקודש המגידים לנו סיבת הצרה ועתה בעוונותינו הרבים, בבוא הצרה אין אנו יודעים איך לבטל הגזירה.

המשחיתים גילו לרבי פתיה סימן שידע כי חלומם אמת ואכן היה כפי הסימן. ולאחר שגילה ליהודים את סיבת המגיפה וחזרו בתשובה, פסקה המגיפה בקרב היהודים אך המשיכה בנוכרים (מנחת יהוד; ישעיה)

ועוד קושיא לאלוקינו **הָאִישׁ אֶחָד יַחֲטֵא וְעַל כָּל הָעֵדָה תִּקְעֶנָּה?** (במדבר טז:כב)

למדנו שניתן לבטל כל גזר דין ע"י התשובה.

בעוד הוא מדבר עם זקני העדה, קרבו אליהם שלושה מאותם אנשי הצבא, המשחיתים, הנוגפים ומכים את אנשי העיר ואמרו לו, דע לך שגזירת המגיפה היא בעוון אכילת נבילות וטריפות ובשר בחלב, הן באכסניות, הן בבתים, הנוכרים והיהודים. ולכן אותיות **מֵאֶכָל** נעשו

היהודים זהו עם סגולה

מעשה זה סופר ע"י חכם צאלח יספאן ע"ה ששמע אותו מפי הרב יוסף חיים זצ"ל.

מעשה במלך אחד שהיה אוהב את היהודים. פעם אחת באו אליו הכומרים ואמרו לו "מדוע אתה אוהב את היהודים?" אמר להם המלך "זהו עם סגולה, ואם הקב"ה שומר עליהם, כל שכן, שאני חייב גם כן לשמור עליהם" אמרו לו "הנה נשאל אותם שאלה, ואם יענו עליה מה טוב ואם לאו - נאבד אותם ונראה אם הקב"ה ישמור אותם מידינו.

והמלך בהיותו בטוח בחסדי ה', וברצונו להוכיח לבני עמו את צדקתו, החליט למראית עין להסכים עם הכומרים שהיה בידם להכביד על ממשלתו באם היה מונע מהם את חפצם.

וישלחו רץ להביא את הרב הראשי של היהודים, וישאלו אותו "מי יותר טוב: יש"ו או מוחמד או נביא משה?" הבין הרב שטמנו לו פח בשאלה הזו, והתחיל מהרהר מה מסתתר מאחריה, כשראה המלך שהוא נבון, אמר לו "ניתן לך עשרה ימים להביא את תשובתך" אמר לו הרב "חן חן".

והנה אך יצוא יצא מהארמון - נתעוררה בלבו התשובה הראויה להם. חזר ונכנס לארמון, ואמר לכומרים "רצוני לבקש מכם, שמה תוכלו

לעזור לי בפתרון בעיה שאינני יודע את פתרונה" אמרו לו "ומה היא הבעיה?" אמר להם הרב "לפני שנה בא אלי עשיר אחד שיש לו שלשה בנים. והנה לעשיר הזה יש מרגלית אחת שאין להעריכה בכסף, והיות ולאחר מותו אי אפשר יהיה לחלק אותה, נתחכם העשיר ועשה עוד שתי מרגליות שדומות למרגלית הזו, ובהיותו על ערש דווי, חילק לכל אחד מבניו - מרגלית אחת. ועתה באו אלי בניו - ואינני יודע להחליט איזה מהן אמיתית ואיזה מהן מזוייפת. שמא תוכלו אתם להראות לי דרך כיצד אוכל להבחין ביניהם?".

ענה לו ראש הכומרים "אין דבר זה ניתן לביצוע, כי רק זה שעשה אותן - הוא יכול להגיד איזו היא האמיתית".

ענה לו החכם "ישמעו אזניכם - מה שפיכם מדבר אלו השלושה ששאלתם עליהם - הם שקולים כמרגליות, ואף אדם אינו יכול להעריכם - אלא הקב"ה שהוא ברא את העולם וכל אשר בו" צחק המלך ואמר לכומרים "החזיר לכם

התשובה" ופטר אותם לשלום. (מעשיות וסיפורים מימי קדם, מפי חכמי ורבני בגדד, מנשה בן צאלח יספאן)